

maso nejvýše po 15 K za kilogram, totiž za nejvyšší cenu, stanovenou pro hovězí maso nařízením správce zemské správy politické na Moravě ze dne 23. ledna 1920, čís. 56 sb. z. a n. Na to rozsudek vypočítává, že, měl-li řezník beze ztráty prodávati maso po 15 K za kilogram, mohl za kilogram živé váhy dobytka platiti asi 9 K, nikterak tedy přes 10 K, a dospívá k závěru, že, platil-li obžalovaný při koupi jedné krávy 12 K 50 h, při koupi druhé pak 11 K 50 h za kilogram živé váhy, přeplácel onu shora vypočtenou cenu asi 9 K, čímž prý, poněvadž kupoval krávy za tím účelem, by je porazil a maso z nich prodal, tedy za účelem zcizení, dána je skutková podstata přečinu dle § 9 čís. 3 lichevního zákona. Postup nalézacího soudu je zřejmě nesprávný. »Až dosud obvyklou cenou« ve smyslu § 9 lichevního zákona dlužno rozuměti onu cenu, která byla za ten který předmět potřeby až do kritické doby buď všeobecně nebo v určité oblasti bez podstatné změny poměrů, směrodatných pro utváření se cen, po jistou přiměřenou dobu skutečně požadována a placena. Zjištění ceny, v tomto smyslu až dosud obvyklé, totiž ceny za dotýčný předmět potřeby skutečně požadované a placené, nelze nahraditi úvahami a výpočty ceny, kterou nakupující mohl platiti za předmět potřeby, měl-li zboží z něho vyrobené prodávati za maximální cenu, pro zboží to úředně stanovenou. Rozhodnými jsou tu výhradně skutečné poměry vůbec a ceny, skutečně požadované a placené zvlášť; při tom není vyloučeno, že tyto ceny převyšují úředně stanovené ceny nejvyšší, tím méně pak mohou býti tu směrodatnými nejvyšší ceny, stanovené pro zboží, které se z předmětů potřeby dotýčného druhu získává nebo vyrábí. Soud první stolice přehlíží též úplně, že přeplácení ceny »až dosud obvyklé« opodstatňuje za ostatních zákonitých předpokladů trestný čin dle § 9 lich. zákona jen tenkrát, nebyla-li prodávacem určita cena požadována a otázkou tou v rozsudku vůbec se nezabývá. Zakládá se tudíž výrok rozsudkový, který důsledkem mylného právního názoru nalézacího soudu podstatné podmínky přečinu ve smyslu § 9 lichevního zákona nesprávně zjišťuje pokud se týče vůbec nezjišťuje, na zřejmém porušení zákona; bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a, aniž vzešla potřeba zkoumati, zda-li a pokud je stížnost odůvodněna také, pokud uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a), 9 b), 10 § 281 tr. ř. také ještě v různých jiných směrech, rozsudek jako zmatečný dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. zrušiti a vrátiti věc soudu první stolice, k novému projednání a rozhodnutí. Stalo se tak ve smyslu § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. na rok 1878 již v zasedání neveřejném, jelikož v rozsudku a v jeho rozhodovacích důvodech nejsou, jak ze shora řečeného patrné, zjištěny skutečnosti, které by při správném použití zákona bylo nálezu za základ položit, zrušovacímu soudu tudíž ve věci samé ještě rozhodnutí nepřisluší a nelze se naopak obejít bez nařízení nového hlavního přelíčení.

Čís. 728.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pletichy pokoutným obchodem se sodou. Přichází tu v úvahu též, že ministerstvo, stanovíc směrné ceny pro výrobky ze sody, vzalo za základ cenu sody docílenou v podloudném obchodování.

(Rozh. ze dne 9. února 1922, Kr I 113/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Otty N-a a Eduarda W-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 29. září 1920, jímž byli oba stěžovatelé uznáni vinnými přechinem pouštění se do pletich dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., Otto N. též přechinem přímého předražování dle § 20 čís. 2 lit. b) téhož čís. nař.

Důvody:

Provádějíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., dovozuje zmateční stížnost Eduarda W-a, že na jeho straně — jak sám rozsudek první stolice zjišťuje — se jednalo o koupi sody pro továrnu B-ovu za přemrštěné ceny; cena nebyla jím nabízena, nýbrž N-em požadována, soda byla jím jakožto oprávněným disponentem koupěna za účelem zpracování pro konsum; v jeho jednání není prý tedy ukazů pravému, řádnému a reálnému obchodu se přičicích, jaké charakterisují pojem řetězového obchodu a jaké dlužno proto požadovati i pro pojem pletich, které zákon staví naroveň řetězovému obchodu. Těmito vývody nevychází však stížnost — jak by jí bylo postupovati při zákonném (§ 288 čís. 3 tr. ř.) dolíčení dovolávaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti — ze skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného v jeho celistvosti. Vždyť nalézací soud zjišťuje, že Eduard W. — kupuje sodu od Otty N-a za přemrštěné ceny — byl si vědom toho, že může jíti pouze o obchod předmětem, který byl pokoutně a jistě za poskytnutí zvláštní odměny získán (N-em) za účelem docílení neoprávněného zisku. Správně proto nalézací soud v činnosti stěžovatele W-a, jenž koupí k uskutečnění tohoto cíle (N-ova) přispěl, shledal pletichy ve smyslu § 23 čís. 4 zmíněného čís. nař., jimiž zákon rozumí jakékoliv jednání, vymykající se z kolejí řádného obchodování, tedy zejména též opatřování zboží (surovin) způsobem nekalým, cizím řádnému obchodování, jež — čerpajíc oprávnění svého bytí a svého zisku jen z úkolu, opatřovati spotřebitelstvu předměty potřeby cestou co nejkratší a nejlacnější, a šetříc v zájmu spotřebitelstva podmínek existence jiných podniků, pro spotřebitelstvo činných — opatřuje si suroviny pro svou výrobu potřebné od výrobců neb od ústředí, které zbožím, jehož jsou jen nedostatečné zásoby, hospodaří a mezi spotřebitele, zejména podniky je zpracující, stejnoměrně rozdělují, jak tomu bylo v době činu i ohledně sody dle vládního nařízení ze dne 12. března 1919, čís. 137 sb. z. a n. Ku stížnosti Otty N-a budiž jen podotčeno, že právě v onom způsobu opatřování si zboží — při kterém dle názoru stížnosti by se mohlo snad jednati o podvod nebo svádění k zneužití moci úřední — totiž v tom, že si N. dal přidělit sodu neprávem od R-ové a že za tím účelem se odměnil R-ové nebo prostředníku — právem shledal nalézací soud onu nekalost, jež jest cizí řádnému obchodování, které zboží si opatřuje způsobem poctivým a s hlediska trestního zákona i s hlediska mravního bezzávadným. Obě stížnosti uplatňují dále, že jednání stěžovatelů nebylo způsobilé, stupňovati ceny sody, a kostek, z ní vyrobených, ježto, byl-li přemrštěností ceny sody postižen B. — pak v tom směru byl N. odsouzen pro přečin § 20 b) čís. nařízení čís. 131 z r. 1917, ustanovení § 23 čís. 4 zm. zák. má však za účel ochranu právě spotřebitelů, cena kostek, firmou B. vyráběných, na úkor spotřebitelů jich však zvýšena prý nebyla a ani zvýšena býti nemohla,

poněvadž cena jich jest úředně stanovena a na každé kostce zjevně naznačena. Vývody jsou mylné. I firma Karel B. jakožto podnik, jenž sodu zpracovává, jest spotřebitelem sody; pro tohoto spotřebitele činností stěžovatelů zvýšení ceny sody skutečně nastalo, ba zvýšením ceny této suroviny stouply výrobní náklady kostek tak značně, že oddělení kostek bylo passivní; tu pak je zcela přirozeno, že firma B. za ztrátu, jež ji v tomto oddělení stihla, hojila se v jiných odděleních svého podniku, oddělení umělého medu a syrobu, takže zvýšení ceny sody konečně přece jen na úkor spotřebitelstva mohlo účinkovati ve směru vzestupném na ceny předmětů potřeby, jimiž firma obchodovala. Než pletichářské jednání obou obžalovaných bylo způsobilé stupňovati nejen cenu suroviny, nýbrž i cenu polévkových kostek z této suroviny vyráběných. Vždyť nelze pochybovati o tom, že vsunutí se překupníka — v našem případě obžalovaného N-a, — jenž jedná za účelem docílení neoprávněného zisku a opatřuje si suroviny — sodu — pomocí zvláštních odměn, jež jsou řádnému obchodu cizí, pokud se týče nákup surovin W-em pro průmysl za ceny přemrštěné u takovéhoho překupníka stupňují všeobecně nejen ceny suroviny, nýbrž i ceny tovarů v průmyslu z této suroviny vyráběných, neboť kterýkoliv průmysl se domáhá za své výrobky cen, jež zaručují za jeho výrobky náhradu jeho svěstojných nákladů kromě zisku. Cena polévkových kostek, kus za 10 h byla ovšem stanovena výnosem ministerstva pro zásobování lidu ze dne 25. srpna 1919 č. j. 50.902/1826 odd. 10 a byla od 26. března 1920 zvýšena na 15 h za kus. Nelze však přehlédnouti, že, jak Karel B. sám uvádí, byla cena kostek ministerstvem schvalována na základě kalkulace Karlem B-em předložené, nebyla proto kalkulace ta pro stanovení cen bez významu. V kalkulaci přiložené protokolu o hlavním přelíčení jest zařazena položka »soda jedlá« 8.322 kg, 1 kg po 4 K = 33.288 K, ačkoliv, vezme-li se za základ cena sody té, jak byla N-ovi státním ústavem pro tuky, oleje a mléko v Praze účtována, bylo by do kalkulace té pod zmíněnou položkou zařaditi cenu sody při 1 kg 85, nanejvýše však 1 K, vezmou-li se v úvahu i další případné náklady, spojené s opatřením sody; pak by ovšem ve zmíněné výrobní kalkulaci musil býti peníz 33.288 K nahrazen částkou nejvýše 8.322 K, úhrnná suma 154.390 K 50 h by se snížila o 24.966 K (= 33.288 — 8.322) a činila by tudíž 129.424 K 50 h, takže by kalkulace nevykazovala ztrátu 7.652 K 50 h, nýbrž výtěžek 17.313 K 50 h (= 146.738 K — 129.424 K 50 h). Z toho jest zřejmo, že nepříznivá kalkulace tohoto odvětví výroby firmy B. má svou příčinu ve příliš vysoké ceně sody, jež byla bezpochyby kalkulována dle skutečného nákupu. Poněvadž pak kalkulace ta byla aspoň jednou ze složek, jimiž se ministerstvo při stanovení cen polévkových kostek dalo vésti, vyplývá z toho, že nebyla-li kalkulace ta přímo příčinou povoleného zvýšení cen kostek, mohla při nejmenším na rozhodnutí ministerstva ohledně cen kostek míti vliv, a tím stal se nákup sody způsobem nekalým za cenu přemrštěnou způsobilým, aby třeba i nepřímou zavinil podnět ke stupňování cen polévkových kostek. Také nelze přezírat, že sody se užívá i k jiným účelům než k výrobě polévkových kostek a že zašantročení tak značného množství (20.000 kg) sody — jakého, jak rozsudek v odpor vzatý uvádí, ani největší továrna na polévkové kostky (firma B.) řádnou cestou, totiž u státního úřadu pro tuky, oleje a mléko v Praze ani z daleka dosáti nemohla — značně zmenšila zásoby sody pro jiné účely, což při ostatní

poptávce po sodě na cenu tohoto předmětu potřeby mohlo účinkovati a pravděpodobně (zejména v pokoutním obchodě) účinkovalo ve směru vzestupném. Námitka stěžovatele N-a, že jeho odsouzení pro přečin dle § 20 b) cit. cís. nařízení vylučuje další odsouzení ještě pro přečin dle čís. 4 § 23 téhož nařízení, byla by podstatná, kdyby se mu bylo přičítalo pouze k vině, že řádně nabytou sodu dále draho prodal. Než stěžovatel tu přezírá, že N. sodu tu, kterou W-ovi prodal, nabyl podle zjištění prvního soudu způsobem nekalým, řádnému obchodování cizím, pokoutním, za účelem docílení neoprávněného zisku a byl proto právem uznán vinným též přečinem pletich. Bylo proto zmateční stížnosti zavrhnouti.

Čís. 729.

Třídenní pokud se týče osmidenní lhůtu § 221 tr. ř. není třeba dodržeti co do osoby obhájcovy. Vyrozumění obžalovaného o osobě obhájce, zřízeného z moci úřední, nemusí se státi již před doručením spisu obžalovacího.

Postup soudu, vyjde-li za hlavního přelíčení na jevo, že kromě obžaloby, o níž se jedná, byla pro týž čin vznesena na obžalovaného ještě obžaloba jiná.

Pokud dlužno trestný čin individualisovati v rozsudečném výroku. Zločin dle § 83 tr. zák., druhý případ.

Není třeba, by vzniknutí bylo násilné, aniž se vyhledává, by úmysl, vykonati násilí, byl již předem pojat. Za násilí zodpovídají všichni vetřelci, třebas se ho činně nesúčastnili.

(Rozh. ze dne 10. února 1922, Kr I 667/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Jaroslava S-a a Antonína L-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. března 1921, pokud jím stěžovatelé byli uznáni vinnými a to: Jaroslav S. zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65 a), b) tr. zák., Antonín L. zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti rozsudekovému výroku, kterým obžalovaný Jaroslav S. byl uznán vinným zločinem rušení veřejného pokoje ve smyslu § 65 a), b), tr. zák., dovolává se zmateční stížností obžalovaného důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 3, 4, 5, 8, 9 a), c), 10 tr. ř. Důvod zmatku dle § 281 čís. 3 tr. ř. spatřuje především v tom, že obhájci obžalovaného Dru Gustavu F-ovi byl dekret ze dne 10. března 1921, kterým byl ustanoven obžalovanému za obhájce chudých (správně asi za obhájce z úřední povinnosti ve smyslu druhého odstavce § 41 tr. ř.), doručen teprve dne 18. března 1921, tedy tři dny před hlavním přelíčením, nařízeným na den 21. března 1921. Dovožujíc, že zejména v trestních záležitostech, přikázaných soudu porotnímu, v nichž obžalovanému dle druhého odstavce § 41 tr. ř. zříditi jest pro hlavní přelíčení obhájce z úřední povinnosti, náleží k přípravě obžalovaného pro hlavní přelíčení i prostudování spisů obhájcem a jeho porada s obžalovaným,